

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๗ เดือน พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายสันต์ณรงค์ วีระชาติ

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๒๐๑ บ้านป่าจั่น หมู่ที่ ๗ ตำบลเวียงกาหลง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

โทรศัพท์ ๐๘๑-๙๓๘๐๙๑๔ Facebook .....-..... Line .....-.....

เกิด พ.ศ.๒๕๑๐ ปัจจุบันอายุ ๕๘ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา ปริญญาตรี

สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คณะ/สาขาวิชา รัฐศาสตร์

๖. อาชีพปัจจุบัน

☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๙๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก.หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ข้าว

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๔ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงปลูกหญ้าเนเปียร์ ปากช่อง ๑, การเลี้ยงกระบือ โค การเลี้ยงปลา หนูหลุมฯ

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๕ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การผสมอาหารสัตว์แบบประหยัด อาหารที่ทำเองนั้น จะเน้นใช้วัตถุดิบภายในฟาร์มของตนเองและในพื้นที่ใกล้เคียงเป็นหลัก เสริมด้วยหญ้าสด และพืชสมุนไพร

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การผลิตข้าวคั่วบวงจร ผลผลิตข้าวที่ได้จะนำมาแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตได้แก่ทำข้าวสารแพ็คถุง ข้าวแต่น้ำแดงโม น้ายาล้างจาน

ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง มีการเลี้ยงปลา หมูหลุม โค กระบือ ไก่ และการปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง

ฐานการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การผลิตพืชอาหารสัตว์ การปลูกหญ้าเนเปียร์ ปากช่อง ๑ การดูแลรักษาและการเก็บเกี่ยว

ฐานการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ การใช้วัสดุในพื้นที่มาทำเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่เกษตร

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตร การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต/การจัดทำมาตรฐานการผลิต การจัดการด้านการตลาด การแปรรูป/การเพิ่มมูลค่าผลผลิต การจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตร เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน และการจัดทำบัญชีครัวเรือน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตร การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า องค์กรเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน แผนธุรกิจ

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร การลดต้นทุนการผลิตข้าว

วัตถุประสงค์

- เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว การผลิตและกระจาย เมล็ดพันธุ์ข้าว การเพิ่มผลผลิต การยกระดับคุณภาพข้าวให้ตอบสนองความต้องการของตลาด

เนื้อหาวิชาโดยสรุป

๑. การใช้เมล็ดพันธุ์คุณภาพดี
๒. การเตรียมดิน
๓. การจัดการน้ำ
๔. การใช้ปุ๋ยและสารเคมี
๕. การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
๖. การเก็บเกี่ยว
๗. การทำบัญชีฟาร์ม

วิธีการถ่ายทอดความรู้

๑. การบรรยาย: โดยเกษตรกรต้นแบบ
๒. การฝึกปฏิบัติ: ฝึกปฏิบัติจริงในแปลงนาสาธิต เช่น การปลูก การใช้ปุ๋ย การจัดการศัตรูพืช
๓. การสาธิต: การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดการแปลงนา
๔. การศึกษาดูงาน: เยี่ยมชมฟาร์มตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในการลดต้นทุนการผลิตข้าว
๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรก็ตาม ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

ไม่มี

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรก็ตาม ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

ศพก.อำเภอเวียงป่าเป้า ได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) โดยผ่านเวทีการประชุมคณะกรรมการ ศพก.ระดับอำเภอในช่วงต้นปีงบประมาณเป็นประจำทุกปี ซึ่งมีหน่วยงานบูรณาการต่างๆ เข้าร่วมในการจัดทำแผนด้วย ทั้งนี้การจัดทำแผนและแนวทางการพัฒนา ศพก. นั้น อยู่ภายใต้กรอบการวิเคราะห์ศักยภาพของ ศพก. การกำหนดหลักสูตรการเรียนรู้ การพัฒนาฐานเรียนรู้ การพัฒนาแปลงเรียนรู้ และการพัฒนาพื้นที่บริเวณศูนย์ฯและสิ่งอำนวยความสะดวกในศพก.

โดยร่วมกับหน่วยงานบูรณาการ ได้แก่ คณะกรรมการ ศพก., เกษตรกรต้นแบบ, เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเวียงป่าเป้า, หน่วยงานภาคี เช่น ปศุสัตว์ ประมง ฯลฯ

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

นายสันต์ณรงค์ วีระชาติ เกิดวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๑๐ คุณพ่อ คุณแม่ มีอาชีพค้าขาย ลุง ป้า น้าอา ทำการเกษตรจึงมีความผูกพันในด้านการเกษตร การเลี้ยงสัตว์ตั้งแต่สมัยเด็กๆ เห็นความยากลำบากของพ่อ แม่ ลุง ป้า น้า และอา ในการค้าขาย การทำเกษตร เมื่อมีโอกาสได้ไปทำงานที่กรุงเทพฯ และได้เรียนต่อในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งเป็นมหาลัยเปิด การดี้นรชนชวนช่วยในการเรียนรู้จึงได้เรียนรู้จากประสบการณ์ ว่าในการดำเนินวิถีอาชีพเกษตรกร ปศุสัตว์ ซึ่งราคาจำหน่าย ผลผลิตด้านการเกษตร ปศุสัตว์ ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับกลไกทางการตลาดในการซื้อ-ขาย เกษตรกรมีการใช้สารเคมีอย่างแพร่หลายเป็นอันตรายต่อสุขภาพ เกษตรกรยังไม่รู้จักเทคโนโลยีทุนแรง ด้านการเกษตรลดต้นทุน

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

พืชผลการเกษตร สัตว์เลี้ยง จากลูกพ่อค้าคนกลางเอาเปรียบ ทำให้ขาดรายได้จากการเกษตร เลี้ยงสัตว์ หรือ ขาดทุน เป็นจำนวนมาก และเมื่อได้กลับมาบ้านเกิด และได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน จึงมีโอกาสได้สัมผัสรับรู้ว่าการทำเกษตร การเลี้ยงสัตว์ มีความเสี่ยงสูง และยังได้เกี่ยวข้องกับสารเคมี ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ จึงมีความมุ่งมั่นเฝ้าหาความรู้ด้านการเกษตร ปศุสัตว์ และการได้รับความรู้จากนักวิชาการส่งเสริมด้านการเกษตร เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ในการปรับเปลี่ยน ขยายผล ทำให้เกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร ปศุสัตว์ แบบผสมผสานโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวทางพระราชดำริ

๑.๒ รายละเอียดของการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การนำ BCG Model มาใช้ใน ศพก.

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

๒.๑) Bio-Economy การใช้พันธุ์พืชที่ดี เหมาะสมกับพื้นที่ ตรงตามความต้องการของตลาด คือการเมล็ดข้าวพันธุ์ดี จากศูนย์ข้าวชุมชนตำบลบ้านโป่ง และโค กระบือพันธุ์ดีจากกรมปศุสัตว์ โดยได้มีการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร การนำข้าวมาแปรรูปเป็นข้าวแพ็คเกจ โดยการใส่โรงสีข้าวภายใน ศพก. การใช้เครื่องจักรในการทำอาหารสัตว์และผสมอาหารสัตว์ใช้เอง อีกทั้งยังมีการวางแผนการปรับเปลี่ยนพื้นที่ เพื่อปรับสภาพดินเนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นดินร่วนปนทราย และขุดสระเพื่อทำแหล่งกักเก็บน้ำ

๒.๒) Circular Economy มีการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น ทำกองปุ๋ยหมัก, น้ำหมัก, อัดฟางก้อนจำหน่าย เป็นต้น ซึ่งไม่ทำให้เกิดการเผาในที่การเกษตร

๒.๓) Green Economy ลดการใช้สารเคมี ใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนปุ๋ยเคมี การกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีธรรมชาติ ไม่กระทบกับสิ่งแวดล้อม

๑๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

ใช้การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)

ขั้นตอน ๑. ตรวจแปลงสม่ำเสมอ โดยสำรวจโรคและแมลงทุกสัปดาห์

๒. เมื่อพบการระบาดของศัตรูพืชใช้ชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อไตรโคเดอร์มาป้องกันกำจัดเชื้อรา และใช้เชื้อราบีวเวอร์เรียกำจัดแมลงศัตรูพืช ในนาข้าวและแปลงไม้ผล

๓. ใช้วิธีกล เช่น กัดดักแมลง, มุ้งตาข่าย ป้องกันแมลงศัตรูพืชในแปลง

๔. อนุรักษ์แมลงศัตรูธรรมชาติ

๕. ผสมอาหารสัตว์แบบประหยัด อาหารที่ทำเองนั้น จะเน้นใช้วัตถุดิบภายในฟาร์มของตนเองและในพื้นที่ใกล้เคียงเป็นหลัก เสริมด้วยหญ้าสด และพืชสมุนไพร

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) .....ข้าว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๒-๐-๐.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๒) .....ลำไย..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๐-๑-๐.....(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) .....ปลานิล..... จำนวน.....๑.....(บ่อ..)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) .....หมู..... จำนวน.....๑๐..... (ตัว)

๓.๒) .....วัว..... จำนวน.....๒๐..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) .....สมุนไพร..... จำนวน.....๑ งาน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า ข้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าเมล็ดพันธุ์ เป็นเงิน ๒๕๐ บาท/ไร่

๑.๒) ค่าปุ๋ย เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท/ไร่

๑.๓) ค่ายา และฮอร์โมน เป็นเงิน ๕๐๐ บาท/ไร่

๑.๔) ค่าปรับที่ เป็นเงิน ๙๐๐ บาท/ไร่

๑.๕) ค่าน้ำมันเครื่องตัดหญ้า เป็นเงิน ๓๐๐ บาท/ไร่

๑.๖) ค่ารถลาก เป็นเงิน ๕๐ บาท/ไร่

๑.๗) ค่ารถเกี่ยว เป็นเงิน ๗๐๐ บาท/ไร่

๑.๘) ค่าแรงงานตนเอง เป็นเงิน ๓๐๐ บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต ๔,๕๐๐ บาท/ไร่

รายได้ ๕,๗๐๐ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....สมุนไพรแปรรูป.....

เฉลี่ยรายได้วันละ ๒๐๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....มูลวัว.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๑๗๕.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....รายได้จากการรับคณะศึกษาดูงาน.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๖,๐๐๐ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ข้าว, ลำไย, ปลาย, ทุเรียน, กล้วย.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๙๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑. ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง (นายสันต์ณรงค์ วีระชาติ)

- มีความรู้ความเข้าใจในหลักวิชาการและเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่
- สามารถลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต และพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐานอินทรีย์
- มีรายได้ที่มั่นคงและสามารถปลดหนี้สินที่เกิดจากการทำเกษตรแบบเดิม
- มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในบทบาทการเป็นเกษตรกรต้นแบบ

๒. ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น

- เกษตรกรที่ผ่านการอบรมจาก ศพก. ได้นำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาการผลิตของตนเอง และเข้าสู่ระบบการส่งเสริมแบบแปลงใหญ่ โดยเกษตรกรที่ผ่านการอบรมเกษตรกรผู้นำ ได้เข้าสู่ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ คือกลุ่มแปลงใหญ่เกษตรกรผู้ปลูกลำไยตำบลเวียง ได้รับการคัดเลือกให้เป็นกลุ่มแปลงใหญ่ในปี ๒๕๖๕

- มีแหล่งเรียนรู้ที่เข้าถึงง่ายในพื้นที่ ไม่จำเป็นต้องเดินทางไกลเพื่อศึกษาดูงาน
- ได้เข้าร่วมกิจกรรม ศพก. ซึ่งส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริง

๓. ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

- ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรที่มีความครบถ้วนทั้งในเชิงวิชาการและการปฏิบัติจริง
- สิ่งแวดล้อมได้รับการฟื้นฟูจากการลดการใช้สารเคมี และการส่งเสริมเกษตรแบบยั่งยืน
- ชุมชนได้รับการยอมรับเป็นแบบอย่างของการพัฒนาเกษตรกรรมต้นแบบและศูนย์เรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ

ความสำเร็จ

- จากการค้นคว้าการศึกษาดูงาน และประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากสถานที่ต่างๆ นายสันต์ณรงค์ วีระชาติ ได้พัฒนาปรับปรุง เพิ่มประสิทธิภาพของศูนย์ ศพก. อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการนำความรู้ และขยายโอกาสไปสู่นักเรียน นักศึกษา ปัจจุบันเป็นวิทยากรให้กับนักเรียน นักศึกษา กศน. อำเภอเวียงป่าเป้า โรงเรียนต่าง ๆ และการถ่ายทอดความรู้ให้กับประชาชนทั่วไป การขยายองค์ความรู้ในการถ่ายทอดในการเป็นวิทยากรให้กับน้อง ๆ เยาวชน และประชาชนทั่วไป ให้สามารถเป็นตัวอย่างในเรื่องปศุสัตว์ ศูนย์เรียนรู้ ศพก. ได้มี

โครงการมอบแม่พันธุ์วัว ไปเลี้ยง เมื่อได้ลูกวัวแล้ว ก็นำแม่พันธุ์กลับมาคืนที่ศูนย์เพื่อให้เกษตรกรรายอื่นได้นำไปเลี้ยงต่อไป

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอเวียงป่าเป้า เป็นศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบให้แก่เกษตรกรในด้านการวางแผนการปรับเปลี่ยนพื้นที่ เพื่อปรับสภาพดินเนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นดินร่วนปนทราย และขุดสระเพื่อทำแหล่งกักเก็บน้ำไว้ใช้ในการทำการเกษตร การทำการเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง มีการเลี้ยงหมูหลุม การเลี้ยงวัว การเลี้ยงไก่ นอกเหนือจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เพื่อเพิ่มรายได้ให้มากขึ้น

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

- จากความรู้ประสบการณ์ของนายสันต์ณรงค์ วีระชาติ ทั้งจากการอบรม การศึกษา จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการเกษตร ปศุสัตว์ สามารถนำมาเผยแพร่ ถ่ายทอดให้กับเกษตรกร ได้รับความรู้และปฏิบัติได้จริง พร้อมมีศูนย์สาธิตในเรื่องการเกษตร ปศุสัตว์อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

- ในด้านประสบการณ์ความรู้ความสามารถ การศึกษา ของนายสันต์ณรงค์ วีระชาติ เป็นที่ยอมรับของชุมชนและเครือข่ายหน่วยงานต่างๆ เป็นอย่างมาก เป็นบุคคลที่เฝ้าหาความรู้ต่อยอดอยู่เสมอ มีความเสียสละจิตอาสา การพัฒนาหมู่บ้าน วัด โรงเรียน โดยมีการสร้างห้องเรียนที่ ๒ ให้นักเรียน เรียนรู้เรื่องการเกษตร ปศุสัตว์ตั้งแต่ระดับ ชั้นประถม การประสานงานให้ความรู้ ต่อชุมชนทั่วไปอย่างกว้างขวาง

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ได้ทำหน้าที่เป็น “ที่ปรึกษาเกษตร” อย่างไม่เป็นทางการให้กับเกษตรกรในพื้นที่ โดยเฉพาะในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการจัดการดินที่ การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การทำปุ๋ยหมัก และบริการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงสัตว์ รวมถึงมีบทบาทในการประสานส่งต่อเรื่องร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะจากเกษตรกรไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอเวียงป่าเป้า สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดเชียงราย ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เชียงราย เพื่อร่วมกันหาทางแก้ไขอย่างเป็นระบบ

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

การให้บริการข้อมูลข่าวสารกับเกษตรกรในพื้นที่ มีการจัดทำป้ายองค์ความรู้/ข้อมูลข่าวสารในบริเวณศาลาการเรียนรู้ของ ศพก. และการใช้กลไกการประชุมคณะกรรมการ ศพก.ระดับอำเภอ ในการแจ้งข้อมูลข่าวสารกับเกษตรกรในพื้นที่

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

- ขยายผลโดยใช้แปลงเรียนรู้ใน ศพก. เป็นแหล่งฝึกปฏิบัติจริง
- มีการจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้แบบ “เรียนรู้ร่วมกัน” เช่น การทำปุ๋ยหมัก การใช้น้ำหมักชีวภาพ การผสมอาหารสัตว์ การทำน้ำส้มควันไม้ เป็นต้น
- เกษตรกรที่ผ่านการอบรมจาก ศพก. ได้นำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาการผลิตของตนเอง และเข้าสู่ระบบการส่งเสริมแบบแปลงใหญ่ โดยเกษตรกรที่ผ่านการอบรมเกษตรกรผู้นำ ได้เข้าสู่ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ คือกลุ่มแปลงใหญ่เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยตำบลเวียง ได้รับการคัดเลือกให้เป็นกลุ่มแปลงใหญ่ในปี ๒๕๖๕

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

นายสันต์ณรงค์ วีระชาติ เข้าร่วมกิจกรรมและประชุมวางแผนร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอเวียงป่าเป้า และหน่วยงานภาคี อาทิ ปศุสัตว์ ประมง พัฒนาที่ดินจังหวัดเชียงราย สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เชียงราย เทศบาลตำบลจ้าว อย่างสม่ำเสมอ โดยมีบทบาททั้งในด้านการให้ข้อมูลสถานการณ์พื้นที่ เสนอแนะแนวทางการพัฒนา และการจัดกิจกรรมฝึกอบรมในชุมชน เช่น กิจกรรมลดการเผาในพื้นที่เกษตร ป่าชุมชน และการสร้างรายได้จากคาร์บอนเครดิต

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ในฐานะประธานคณะกรรมการ ศพก. นายสันต์ณรงค์ วีระชาติ ได้ทำหน้าที่อย่างเข้มแข็งในการบริหารจัดการกิจกรรมภายในศูนย์ ทั้งในด้านการวางแผนพัฒนาศูนย์ฯ ร่วมกับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานภาคี การกำหนดหัวข้อการเรียนรู้และการฝึกอบรมให้ตอบโจทย์ชุมชน การประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อขอรับการสนับสนุน เช่น เครื่องมืออุปกรณ์ หรือวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงดูแลให้แปลงเรียนรู้และฐานเรียนรู้ทั้ง ๕ ฐาน มีความพร้อมสำหรับการศึกษาดูงานและการถ่ายทอดความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

นายสันต์ณรงค์ วีระชาติ มีความภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่ได้มีบทบาทในฐานะเกษตรกรต้นแบบและประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.)อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ซึ่งสามารถเป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรรมในชุมชน ให้มีความก้าวหน้าอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่หันมาทำเกษตรแบบผสมผสานตามหลักวิชาการ จนสามารถลดต้นทุน เพิ่มคุณภาพผลผลิต และมีรายได้ที่มั่นคงมากขึ้น

นอกจากนี้ ยังมีความภาคภูมิใจที่สามารถนำ องค์ความรู้ที่ได้จากประสบการณ์จริง และ การเรียนรู้ตลอดชีวิต มาใช้ในการพัฒนาชุมชน ทั้งในด้านการให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหาเกษตร การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร และการเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้กับหน่วยงานรัฐ เอกชน และเครือข่ายเกษตรกรทั้งในและนอกพื้นที่

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

ในรูปแบบทางการ :

- ประธาน ศพก. อำเภอเวียงป่าเป้า
- ประธานเครือข่ายป่าชุมชน จังหวัดเชียงราย
- กรรมการ อบรม strong จักพอเพียงด้านทุจริต จังหวัดเชียงราย (ปปช.ชร.)

- ประธานศูนย์การเรียนรู้หมู่บ้านปลอดการเผา
- ประธานกลุ่มจักสานบ้านป่าจั่น
- ประธานศูนย์การเรียนรู้ การแปรรูปสมุนไพร
- อาสาประมง
- ครูบัญชีอาสา

ในรูปแบบไม่เป็นทางการ : ในด้านประสบการณ์ความรู้ความสามารถ การศึกษา ของนายสันต์ ณรงค์ วีระชาติ เป็นที่ยอมรับของชุมชนและเครือข่ายหน่วยงานต่างๆ เป็นอย่างมาก เป็นบุคคลที่เฝ้าหาความรู้ต่อยอดอยู่เสมอ มีความเสียสละจิตอาสา การพัฒนาหมู่บ้าน วัด โรงเรียน โดยมีการสร้างห้องเรียนที่ ๒ ให้นักเรียนเรียนรู้เรื่องการเกษตร ปศุสัตว์ตั้งแต่ระดับ ชั้นประถม การประสานงานให้ความรู้ ต่อชุมชนทั่วไปอย่างกว้างขวาง

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวมในบทบาทของเกษตรกรต้นแบบและประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ซึ่งได้ สละทรัพยากร เวลา แรงงาน และพื้นที่ส่วนตัว มาใช้ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อชุมชน ดังนี้

- สละพื้นที่ส่วนตัว และกำลังทรัพย์ เพื่อเป็นแปลงเรียนรู้และฐานเรียนรู้ของ ศพก. โดยไม่ได้คิดค่าใช้จ่าย เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่สามารถเข้าเยี่ยมชม เรียนรู้ และฝึกปฏิบัติได้ตลอดทั้งปี
- เสียสละเวลาส่วนตัว เพื่อให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงที่เกษตรกรประสบปัญหา เช่น โรคระบาดในพืช การจัดการดิน การเกิดอุทกภัย ไฟป่าทั้งในชุมชนของตนเองและพื้นที่ใกล้เคียง
- อุทิศตนเป็นวิทยากร โดยไม่รับค่าตอบแทนในหลายโอกาส ทั้งการอบรมในหมู่บ้าน การต้อนรับคณะศึกษาดูงาน และการให้ข้อมูลกับหน่วยงานภาครัฐที่มาศึกษาพื้นที่

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

.....เตรียมความพร้อมให้ทันต่อเทคโนโลยีในอนาคต.....

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

- นายอภิชัย หม่อก้อน	เกษตรอำเภอเวียงป่าเป้า
- นายยุทธพล ทองปรีชา	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ
- น.ส.วราขวัญ บุญยัง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
- น.ส.เจนจิรา ทาระนัด	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
- น.ส.สรียาภรณ์ ชัยชนะ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
- น.ส.สุภาพร วงพุดิ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

ใช้เครื่องมือ การเล่าเรื่อง, การสัมภาษณ์, แผนที่ความคิด

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

.....ไม่มี.....

.....

.....

.....

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
ในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

WASH 578 RWPL

อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ประจำปีงบประมาณ 2568

จุดเด่น 1. การลดต้นทุนการผลิตข้าว 2.การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

[illegible]

๓. ภาพกิจกรรมลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลการถอดบทเรียน ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเวียงป่าเป้า (ศพก.หลัก) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

ครั้งที่ ๑ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๘

ครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๘

ครั้งที่ ๓ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๘

ครั้งที่ ๔ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๘

คืนข้อมูลการถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเวียงป่าเป้า (ศพก.หลัก) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘ ให้เกษตรกร (ให้เกษตรกรตรวจสอบก่อนจัดทำรายงาน)

